

**RADA
EVROPSKÉ UNIE**

**Brusel 21. října 2009 (22.10)
(OR. en)**

**14552/1/09
REV 1**

**Interinstitucionální spis:
2009/0101 (CNS)**

**DROIPEN 125
COPEN 197**

REVIDOVANÁ POZNÁMKA

Odesílatel: Předsednictví

Příjemce: Rada

Č. předchozího

dokumentu: 14289/09 DROIPEN 122 COPEN 193

Předmět:

Zasedání Rady ve složení pro spravedlnost a vnitřní věci konající se dne 23. října 2009

1. Návrh usnesení Rady o cestovní mapě pro posílení procesních práv podezřelých nebo obviněných osob v trestním řízení

2. Návrh rámcového rozhodnutí Rady o právu na tlumočení a překlad při trestním řízení

3. Návrh usnesení Rady a vlád členských států zasedajících v Radě, kterým se v členských státech podporuje uplatňování práva na tlumočení a překlad při trestním řízení

- obecný přístup

Dne 1. července 2009 předložilo předsednictví „cestovní mapu za účelem posílení ochrany podezřelých a obviněných osob v trestním řízení“¹.

Následně bylo rozhodnuto dát tomuto nástroji podobu usnesení a upravit název na (návrh) „usnesení Rady o cestovní mapě pro posílení procesních práv podezřelých nebo obviněných osob v trestním řízení“.

¹ Dokument 11457/09 DROIPEN 53 COPEN 120.

Dne 8. července 2009 předložila Evropská komise návrh rámcového rozhodnutí Rady o právu na tlumočení a překlad při trestním řízení¹.

Předsednictví se domnívá, že členským státům by měly být poskytnuty pokyny s cílem podpořit účinné uplatňování práv uvedených v tomto návrhu, a předložilo proto návrh usnesení, kterým se rámcové rozhodnutí doplní².

Na různých zasedáních toto znění posoudila Skupina přátel předsednictví, Pracovní skupina pro trestní právo hmotné, radové pro spravedlnost a vnitřní věci, Výbor článku 36 a Výbor stálých zástupců (část II).

Stávající situaci je možno popsat takto:

CESTOVNÍ MAPA:

FR, IE, NL a UK uplatňují výhradu parlamentního přezkumu.

LV vzneslo výhradu jazykového přezkumu.

Provedené změny / zbývající nevyřešené otázky:

Odkazuje se na znění uvedené v příloze 1. Nezbývají žádné nevyřešené otázky.

¹ Dokument 11917/09 DROIPEN 60 COPEN 133 + ADD 1 + ADD 2.

² Dokument 12116/09 DROIPEN 66 COPEN 139.

RÁMCOVÉ ROZHODNUTÍ:

CZ, DK, FR, IE, LT, MT, NL, SI a UK uplatňují výhradu parlamentního přezkumu.

LV vzneslo výhradu jazykového přezkumu.

Provedené změny / zbývající nevyřešené otázky:

Odkazuje se na znění uvedené v příloze 2. Nezbývají žádné nevyřešené otázky.

Je třeba poznamenat, že SI navrhlo, aby znění vzešlé z jednání v rámci orgánů Rady bylo předloženo sekretariátu Rady Evropy s cílem ověřit jeho soulad s evropskou úmluvou o lidských právech, jak ji vykládá Evropský soud pro lidská práva („v souladu se Štrasburkem“).

Předsednictví konstatuje, že sekretariát Rady Evropy byl ohledně všech tří navrhovaných nástrojů neformálně konzultován (viz dokumenty 12394/09 a 12926/09), zaujal k těmto podnětům názor a vyjádřil k nim kladná stanoviska. Přípomínky sekretariátu Rady Evropy byly pro všechny fáze jednání předsednictví určující.

USNESENÍ:

DK, FR, IE, LT, MT, NL, SI a UK uplatňují výhradu parlamentního přezkumu.

LV vzneslo výhradu jazykového přezkumu.

Provedené změny / zbývající nevyřešené otázky:

Odkazuje se na znění uvedené v příloze 3. Nezbývají žádné nevyřešené otázky.

Návrh

**Usnesení Rady o cestovní mapě pro posílení procesních práv
podezřelých nebo obviněných osob v trestním řízení**

Rada Evropské unie

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „úmluva“) představuje v Evropské unii společný základ pro ochranu práv podezřelých nebo obviněných osob v trestním řízení, které pro účely tohoto usnesení zahrnuje fázi vyšetřování a fázi soudního procesu.
- (2) Úmluva, jak ji vykládá Evropský soud pro lidská práva, je dále velmi důležitým východiskem pro vzájemnou důvěru členských států ve své systémy trestního soudnictví a pro posílení této důvěry. Zároveň existuje prostor pro další činnost Evropské unie s cílem zajistit úplné provádění a dodržování norem úmluvy, jakož i případně zajistit jednotné uplatňování příslušných norem a posílit normy stávající.
- (3) Evropská unie úspěšně zavedla prostor svobody pohybu a pobytu, jehož výhod využívají občané tím, že více cestují, studují a pracují v jiných zemích, než je země jejich bydliště. Odstranění vnitřních hranic a narůstající využívání práv na svobodu pohybu a pobytu však nevyhnutelně vede k tomu, že se stále větší počet osob stává předmětem trestního řízení vedeného v jiném členském státě, než je stát, v němž mají bydliště. V takové situaci se stávají procesní práva podezřelých nebo obviněných osob zvláště důležitá, aby bylo možné zajistit právo na spravedlivé řízení.

- (4) Na úrovni Evropské unie byla přijata různá opatření, jejichž cílem je zajistit pro občany vysokou úroveň bezpečnosti, nicméně zrovna tak je zapotřebí řešit konkrétní problémy, které mohou vyvstat, pokud je určitá osoba předmětem trestního řízení jako osoba podezřelá nebo obviněná.
- (5) Tato situace vyžaduje, aby v zájmu zajištění spravedlivého trestního řízení byly učiněny konkrétní kroky týkající se procesních práv. Takové kroky, které mohou zahrnovat právní předpisy i jiná opatření, posílí důvěru občanů v to, že Evropská unie a její členské státy budou chránit jejich práva a tato práva zaručí.
- (6) Pokud jde o provádění zásady vzájemného uznávání, Evropská rada v roce 1999 v Tampere dospěla k závěru, že by měla být zahájena práce i na těch aspektech procesního práva, u nichž jsou pro snazší uplatňování zásady vzájemného uznávání považovány za nezbytné společné minimální normy, přičemž budou dodržovány základní právní zásady členských států (37. bod závěrů).
- (7) Rovněž Haagský program z roku 2004 stanoví, že další uplatňování vzájemného uznávání jakožto základu soudní spolupráce znamená vytváření rovnocenných norem pro procesní práva v trestním řízení, založených na studiích stávající úrovně ochrany v členských státech a na patřičném respektování jejich právních tradic (bod 3.3.1).
- (8) Vzájemné uznávání předpokládá, že příslušné orgány členských států důvěřují systémům trestního soudnictví v ostatních členských státech. Za účelem prohloubení vzájemné důvěry v rámci Evropské unie je důležité, aby vedle uvedené úmluvy existovaly na úrovni Evropské unie normy na ochranu procesních práv, které jsou v členských státech řádně prováděny a uplatňovány.

- (9) Podle nejnovějších studií panuje mezi odborníky široká podpora pro činnost Evropské unie v oblasti procesních práv, prostřednictvím právních předpisů a jiných opatření, a tyto studie dále ukazují, že existuje potřeba pro hlubší vzájemnou důvěru mezi justičními orgány v členských státech¹. Tento postoj sdílí i Evropský parlament². Evropská komise ve sdělení o Stockholmském programu³ uvádí, že pro zachování vzájemné důvěry mezi členskými státy a důvěry veřejnosti v Evropskou unii je posílení práv obhajoby zásadní.
- (10) Jednání o procesních právech v rámci Evropské unie během několika posledních let nevedlo k žádným konkrétním výsledkům. Bylo však dosaženo velkého pokroku v oblasti justiční a policejní spolupráce ohledně opatření, která usnadňují trestní stíhání. Nyní je načase zabývat se zlepšováním rovnováhy mezi těmito opatřeními a ochranou procesních práv jednotlivce. Mělo by se usilovat o posílení procesních záruk a dodržování zásad právního státu v trestním řízení, bez ohledu na to, kam v Evropské unii se občané rozhodnou cestovat, kde se rozhodnou studovat, pracovat nebo žít.
- (11) Vzhledem k významu a složitosti těchto otázek se zdá vhodné se jimi zabývat postupně a současně zajistit celkovou soudržnost. Tím, že se budoucí činnost bude zabývat vždy jen jednou oblastí, bude možné zaměřit pozornost na každé jednotlivé opatření, a problémy tak budou identifikovány a řešeny rychle takovým způsobem, který každému opatření přinese přidanou hodnotu.
- (12) Vzhledem k tomu, že výčet opatření uvedených v příloze není vyčerpávající, by Rada měla též zvážit možnost zabývat se otázkou ochrany jiných procesních práv než těch, která jsou zařazena do tohoto výčtu.

¹ Viz například „Analýza budoucího vzájemného uznávání v trestních věcech v Evropské unii“, zpráva ze dne 20. listopadu 2008, *Université Libre de Bruxelles*.

² Viz například „Doporučení Evropského parlamentu Radě ze dne 7. května 2009 o rozvoji prostoru trestního soudnictví v EU“, 2009/2012(INI), bod 1 písm. a).

³ „Prostor svobody, bezpečnosti a práva ve službách občanům“ KOM (2009) 262/4 (bod 4.2.2.).

(13) Jakékoli nové legislativní akty EU v této oblasti by měly být konzistentní s minimálními normami stanovenými úmluvou v souladu s výkladem v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva,

přijala toto usnesení:

1. Na úrovni Evropské unie by měly být podniknuty kroky s cílem posílit práva podezřelých nebo obviněných osob v trestním řízení. Takové kroky mohou zahrnovat právní předpisy i jiná opatření.
2. Rada potvrzuje „cestovní mapu pro posílení procesních práv podezřelých nebo obviněných osob v trestním řízení“ ve znění uvedeném v příloze tohoto usnesení jako základ pro budoucí činnost. Práva, která jsou obsažena v této cestovní mapě a která by mohla být doplněna jinými právy, jsou považována za základní procesní práva a činnostem týkajícím se těchto práv by v této fázi měla být dána přednost.
3. Komise se vyzývá, aby předložila návrhy týkající se opatření uvedených v cestovní mapě a zvažila předložení zelené knihy zmiňované v části F.
4. Rada posoudí všechny návrhy předložené v souvislosti s cestovní mapou a zavazuje se, že se jimi bude zabývat jako prioritními záležitostmi.
5. Rada bude plně spolupracovat s Evropským parlamentem v souladu s platnými pravidly a bude náležitě spolupracovat s Radou Evropy.

Cestovní mapa pro posílení procesních práv podezřelých nebo obviněných osob
v trestním řízení

Pořadí práv uvedených v této cestovní mapě je orientační. Je třeba zdůraznit, že níže uvedená vysvětlení slouží pouze jako orientace pro navrhovanou činnost a jejich cílem není předem upravovat přesnou oblast působnosti a obsah daných opatření.

Opatření A: Překlady a tlumočení

Stručné vysvětlení:

Podezřelá nebo obviněná osoba musí být schopna rozumět tomu, co se v daném řízení odehrává, a stejně tak musí být rozuměno jí. Podezřelá nebo obviněná osoba, která nemluví jazykem, jenž je v řízení používán, nebo tomuto jazyku nerozumí, bude potřebovat tlumočníka a překlad nezbytných procesních dokumentů. Zvláštní pozornost by měla být rovněž věnována potřebám podezřelých nebo obviněných osob s poruchou sluchu.

Opatření B: Informace o právech a informace o obvinění

Stručné vysvětlení:

Osoba, která je podezřelá nebo obviněná z trestného činu, by měla být ústně či případně písemně informována o svých základních právech, například prostřednictvím poučení o právech. Dále by tato osoba měla ihned obdržet informace o povaze a příčinách obvinění proti ní. Obviněná osoba by měla mít ve vhodném čase právo na informace nezbytné k přípravě své obhajoby, přičemž se rozumí, že by tím neměl být dotčen řádný průběh trestního řízení.

Opatření C: Právní poradenství a právní pomoc

Stručné vysvětlení:

Právo na právní poradenství (prostřednictvím právního zástupce) poskytnuté podezřelé nebo obviněné osobě v trestním řízení, jakmile je to vhodné, je základním právem pro zajištění spravedlivého řízení; právo na právní pomoc by mělo zajistit skutečný přístup ke zmíněnému právu na právní poradenství.

Opatření D: Komunikace s příbuznými, zaměstnavateli a konzulárními úřady

Stručné vysvětlení:

Podezřelá nebo obviněná osoba, která je zbavena svobody, musí být okamžitě informována o svém právu na to, aby byla o tomto zbavení svobody informována alespoň jedna osoba, jako například příbuzný či zaměstnavatel, přičemž se rozumí, že by tím neměl být dotčen řádný průběh trestního řízení. Kromě toho musí být podezřelá nebo obviněná osoba, která byla zbavena svobody v jiném než vlastním státě, informována o svém právu na to, aby byly o tomto zbavení svobody informovány příslušné konzulární orgány.

Opatření E: Zvláštní ochrana pro podezřelé nebo obviněné osoby, které jsou zranitelné

Stručné vysvětlení:

Za účelem zajištění spravedlivého řízení je důležité, aby byla věnována zvláštní pozornost podezřelým nebo obviněným osobám, které z důvodu například svého věku, duševního nebo fyzického stavu nemohou rozumět obsahu nebo smyslu řízení či jej sledovat.

Opatření F: Zelená kniha o vazbě

Stručné vysvětlení:

Doba, po kterou může být osoba držena ve vazbě před tím, než je případ projednáván před soudem, a v průběhu soudního řízení, se v různých členských státech velice liší. Příliš dlouhá doba vazby přináší člověku újmu, může poškodit justiční spolupráci mezi členskými státy a nepředstavuje hodnoty, které Evropská unie zastává. V zelené knize by měla být posouzena opatření, která by bylo vhodné v této souvislosti přijmout.

**RÁMCOVÉ ROZHODNUTÍ RADY
o právu na tlumočení a překlad při trestním řízení**

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o Evropské unii, a zejména na čl. 31 odst. 1 písm. c) a čl. 34 odst. 2 písm. b) této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu,

vzhledem k těmto důvodům¹:

- (1) Evropská unie si stanovila cíl vytvořit a udržovat prostor svobody, bezpečnosti a práva. Podle závěrů Evropské rady ze zasedání v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999, a zejména bodu 33 těchto závěrů, by měla být zásada vzájemného uznávání základním kamenem soudní spolupráce v občanských i trestních věcech v rámci Evropské unie.
- (2) Dne 29. listopadu 2000 Rada v souladu se závěry zasedání v Tampere přijala program opatření k uplatňování zásady vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech². V úvodu programu opatření je uvedeno, že cílem vzájemného uznávání je „posílit spolupráci mezi členskými státy, ale rovněž zlepšit ochranu práv jednotlivce“.

¹ Odůvodnění nebylo dosud projednáno; k projednání dojde poté, co Rada dosáhne obecného přístupu. Součástí souboru opatření, který bude předložen Radě ke schválení, jsou však tyto body odůvodnění: 8, 10, 11, 12, 19.

² Úř. věst. C 12, 15.1.2001, s. 10.

- (3) Uplatňování zásady vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech předpokládá, že členské státy mají důvěru v systémy trestního soudnictví ostatních členských států. Rozsah uplatňování zásady vzájemného uznávání závisí do značné míry na řadě parametrů, mezi něž patří „mechanismy na ochranu práv [...] podezřelých“¹ a společné minimální normy nezbytné pro snazší uplatňování zásady vzájemného uznávání.
- (4) Vzájemné uznávání může účinně fungovat pouze v prostředí vzájemné důvěry, kdy soudní orgány a všichni účastníci trestního řízení považují rozhodnutí soudních orgánů jiných členských států za rovnocenná s rozhodnutími orgánů vlastních členských států, což vyžaduje „nejen důvěru v přiměřenost předpisů partnerů, ale i důvěru v to, že tyto předpisy budou správně uplatňovány“².
- (5) Všechny členské státy jsou stranami Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „evropská úmluva o lidských právech“), ukázalo se však, že tato skutečnost nezaručuje vždy dostatečnou úroveň důvěry v systémy trestního soudnictví jiných členských států.
- (6) Ustanovení čl. 31 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii umožňuje „zajišťování slučitelnosti příslušných předpisů členských států, pokud je to nezbytné ke zlepšení [soudní spolupráce v trestních věcech]“. Společné minimální normy by měly přispívat k větší důvěře v systémy trestního soudnictví všech členských států, což by se pak mělo projevit v účinnější soudní spolupráci v atmosféře vzájemné důvěry.
- (7) Tyto společné normy by se měly vztahovat na oblast tlumočení a překladu při trestním řízení. Za účelem posílení nezbytné důvěry mezi členskými státy stanoví toto rámcové rozhodnutí základní společné normy týkající se tlumočení a překladu při trestním řízení v Evropské unii, které odrážejí zvyklosti členských států při uplatňování příslušných ustanovení evropské úmluvy o lidských právech.

¹ Úř. věst. C 12, 15.1.2001, s. 10.

² KOM(2000) 495, 26.7.2000, s. 4.

- (8) Právo na tlumočení a překlad pro ty osoby, jež nerozumějí jazyku trestního řízení, je zakotveno v článku 6 evropské úmluvy o lidských právech v souladu s výkladem v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva. Toto rámcové rozhodnutí usnadňuje uplatňování těchto práv v praxi. Za tímto účelem je toto rámcové rozhodnutí zaměřeno na zajištění práva obviněné či podezřelé osoby na tlumočení či překlad při trestním řízení v zájmu ochrany jejích práv na spravedlivé řízení.
- (9) (...)
- (10) Práva stanovená v tomto rámcovém rozhodnutí by se měla vztahovat rovněž na řízení týkající se výkonu evropského zatýkacího rozkazu v mezích určených tímto rámcovým rozhodnutím. Vykonávající členské státy by měly poskytnout tlumočení a překlad ve prospěch vyžádané osoby, která nerozumí jazyku řízení nebo tímto jazykem nehovoří, a nést náklady s tím spojené.
- (11) Toto rámcové rozhodnutí by mělo zajistit, aby práva podezřelé nebo obviněné osoby, která nehovoří jazykem řízení nebo tomuto jazyku nerozumí, rozumět podezřením a obviněním vzneseným proti ní a rozumět řízení tak, aby mohla uplatnit svá práva, byla chráněna prostřednictvím poskytnutí bezplatné a přesné jazykové pomoci. Podezřelá nebo obviněná osoba by měla mít mimo jiné možnost vysvětlit svému právnímu zástupci svou vlastní verzi událostí, poukázat na tvrzení, s nimiž nesouhlasí, a upozornit jej na skutečnosti, jichž by mělo být použito pro její obhajobu. V této souvislosti se připomíná, že toto rámcové rozhodnutí stanoví minimální pravidla. Členské státy mohou práva stanovená v tomto rámcovém rozhodnutí rozšířit za účelem poskytnutí vyšší úrovně ochrany vztahující se rovněž na situace, jimiž se toto rámcové rozhodnutí výslovně nezabývá. Úroveň ochrany by nikdy neměla být nižší než normy stanovené evropskou úmluvou o lidských právech v souladu s výkladem v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva.

- (12) Členské státy by neměly mít povinnost zajistit tlumočení komunikace mezi podezřelou nebo obviněnou osobou a jejím právním zástupcem v případech, kdy spolu mohou účinně komunikovat stejným jazykem. Členské státy by rovněž neměly mít povinnost zajistit tlumočení takové komunikace, při níž je v dotyčném řízení právo na tlumočení využíváno k jiným účelům než k uplatňování práv na spravedlivé řízení.
- (13) Rozhodnutí, že tlumočení či překlad nejsou zapotřebí, by mělo být možno přezkoumat, a to v souladu s vnitrostátním právem. Tento přezkum je možno provést například pomocí zvláštního stížnostního postupu nebo v kontextu obvyklého řízení o opravném prostředku proti rozhodnutím ve věci.
- (14) Odpovídající pomoc by rovněž měla být poskytnuta podezřelým nebo obviněným osobám s poruchou sluchu nebo řeči.
- (15) Povinnost zajistit péči podezřelým nebo obviněným osobám, které se mohou octnout v nevýhodném postavení, zejména kvůli tělesnému postižení, které ovlivňuje jejich schopnost účinné komunikace, přispívá k nestrannému výkonu spravedlnosti. Státní zastupitelství a donucovací i soudní orgány by proto měly zajistit, aby tyto osoby mohly účinně uplatňovat práva stanovená tímto rámcovým rozhodnutím, a to například tím, že tyto orgány věnují pozornost veškerým potenciálním omezením, které ovlivňují schopnost těchto osob sledovat průběh řízení a dorozumět se, a přijímají vhodná opatření k zajištění těchto práv.
- (16) Pro zajištění spravedlivého řízení je nezbytné, aby ve prospěch podezřelé nebo obviněné osoby byly přeloženy podstatné dokumenty nebo alespoň jejich důležité pasáže. Je věcí orgánů členských států, aby rozhodly o tom, které dokumenty je třeba přeložit, a to v souladu s vnitrostátním právem. Některé dokumenty by měly být vždy považovány za podstatné dokumenty, jež je třeba přeložit, jako například rozhodnutí o omezení osobní svobody dané osoby, obžaloba či obvinění a veškeré rozsudky.

- (17) Vzdání se práva na písemný překlad dokumentů by mělo být jednoznačné, s minimálními zárukami a nemělo by být v rozporu s žádným důležitým veřejným zájmem.
- (18) Toto rámcové rozhodnutí ctí základní práva a dodržuje zásady uznávané Listinou základních práv Evropské unie. Toto rámcové rozhodnutí usiluje především o podporu práva na svobodu, práva na spravedlivé řízení a práva obhajoby.
- (19) Členské státy by měly zajistit, aby ustanovení článků 2 až 5 tohoto rámcového rozhodnutí byla v případech, kdy odpovídají právům zaručeným evropskou úmluvou o lidských právech, prováděna v souladu s těmito právy a v souladu s příslušnou judikaturou Evropského soudu pro lidská práva.
- (20) Jelikož cíle dosáhnout společných minimálních norem nemůže být dosaženo jednostranným jednáním na úrovni členských, ale pouze na úrovni Evropské unie, může Rada přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity podle článku 2 Smlouvy o Evropské unii a článku 5 Smlouvy o založení Evropského společenství. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou ve výše uvedeném článku toto rámcové rozhodnutí nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné pro dosažení uvedeného cíle,

PŘIJALA TOTO RÁMCOVÉ ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Oblast působnosti

1. Toto rámcové rozhodnutí stanoví pravidla ohledně práva na tlumočení a překlad při trestním řízení a při řízení týkajícím se výkonu evropského zatýkacího rozkazu.
2. Tato práva se vztahují na jakoukoli osobu od okamžiku, kdy příslušné orgány členských států tuto osobu uvědomí o tom, že je podezřelá nebo obviněná ze spáchání trestného činu, až do okamžiku, kdy je řízení uzavřeno, čímž se má na mysli konečné rozhodnutí o tom, zda daná podezřelá nebo obviněná osoba uvedený trestný čin spáchala.
3. Toto rámcové rozhodnutí se nevztahuje na řízení, jež mohou vést k uložení sankcí jiným orgánem než trestním soudem, pokud tato řízení neprobíhají před soudem se příslušností v trestních věcech.

Článek 2

Právo na tlumočení

1. Členské státy zajistí, aby podezřelé nebo obviněné osobě, která nerozumí jazyku trestního řízení nebo tímto jazykem nehovoří, bylo za účelem zabezpečení jejích práv na spravedlivé řízení poskytnuto tlumočení v jejím mateřském jazyce nebo v jiném jazyce, kterému rozumí. Tlumočení, včetně tlumočení komunikace mezi podezřelou nebo obviněnou osobou a jejím právním zástupcem, se poskytuje při trestním řízení před vyšetřovacími a soudními orgány, mimo jiné během policejního výslechu, při všech soudních jednáních a při všech nezbytných předběžných jednáních, a může být poskytováno i za jiných okolností. Tímto ustanovením nejsou dotčena pravidla vnitrostátního práva týkající se přítomnosti právního zástupce v kterékoli fázi trestního řízení.

2. Členské státy zajistí, aby osobě s poruchou sluchu byla poskytnuta tlumočnická pomoc, pokud je to v případě dané osoby vhodné.
3. Členské státy zajistí, aby se skutečnost, zda podezřelá nebo obviněná osoba rozumí jazyku trestního řízení a zda tímto jazykem hovoří a zda potřebuje pomoc tlumočnicka, ověřovala jakýmkoli vhodným způsobem, mimo jiné konzultací s danou osobou.
4. Členské státy zajistí, aby v určité fázi řízení existovala v souladu s vnitrostátním právem možnost přezkoumat rozhodnutí, že tlumočení není zapotřebí. Umožnění tohoto přezkumu neznamená, že členské státy mají povinnost stanovit zvláštní mechanismus, v jehož rámci by jediným důvodem pro provedení přezkumu bylo vznesení námitky proti takovému rozhodnutí.
5. V případě řízení týkajících se výkonu evropského zatýkacího rozkazu vykonávající členský stát zajistí, aby každé osobě, která je účastníkem takového řízení a nerozumí jazyku tohoto řízení nebo jím nehovoří, poskytly jeho příslušné orgány tlumočení v souladu s tímto článkem.

Článek 3

Právo na překlad podstatných dokumentů

1. Členské státy zajistí, aby podezřelé nebo obviněné osobě, která nerozumí jazyku příslušného řízení, byl poskytnut překlad všech podstatných dokumentů nebo alespoň důležitých pasáží těchto dokumentů, které jsou důležité pro zabezpečení jejích práv na spravedlivé řízení, do jejího mateřského jazyka nebo do jiného jazyka, kterému rozumí, a to za předpokladu, že podle vnitrostátního práva má dotyčná osoba právo na přístup k daným dokumentům.

2. Příslušné orgány rozhodnou, které dokumenty mají být podle odstavce 1 jako podstatné přeloženy. Mezi podstatné dokumenty, které mají být přeloženy celé nebo z nichž mají být přeloženy důležité pasáže, patří alespoň příkazy k zadržení nebo srovnatelná rozhodnutí o omezení osobní svobody příslušné osoby, obžaloby či obvinění a veškeré rozsudky, pokud tyto dokumenty existují.
3. Podezřelá nebo obviněná osoba či její právní zástupce mohou předložit odůvodněnou žádost o překlad dalších dokumentů nezbytných pro účinný výkon práva obhajoby.
4. Členské státy zajistí, aby v určité fázi řízení existovala v souladu s vnitrostátním právem možnost přezkumu v případě, že není poskytnut překlad dokumentu podle odstavců 2 a 3. Umožnění tohoto přezkumu neznamena, že členské státy mají povinnost stanovit zvláštní mechanismus, v jehož rámci by jediným důvodem pro provedení přezkumu bylo vznesení námítky proti takovému rozhodnutí.
5. V případě řízení týkajících se výkonu evropského zatýkacího rozkazu, vykonávající členský stát zajistí, aby každé osobě, která je účastníkem takového řízení a nerozumí jazyku, v němž je evropský zatýkací rozkaz vyhotoven nebo do něhož byl vydávajícím členským státem přeložen, poskytly jeho příslušné orgány překlad tohoto dokumentu.
6. Pokud tím není dotčen spravedlivý průběh řízení, může být namísto písemného překladu případně poskytnut ústní překlad nebo ústní shrnutí obsahu dokumentů podle tohoto článku.
7. Osoba, která má podle tohoto článku právo na překlad dokumentů, se může tohoto práva kdykoli vzdát.

Článek 4

Náklady na tlumočení a překlad

Členské státy hradí náklady na tlumočení a překlad vzniklé při uplatňování článků 2 a 3, a to bez ohledu na výsledek řízení.

Článek 5

Kvalita tlumočení a překladu

Členské státy přijmou konkrétní opatření k zajištění toho, že kvalita poskytovaného tlumočení a překladu je taková, aby podezřelá nebo obviněná osoba, jakož i osoba, která je předmětem výkonu evropského zatýkacího rozkazu, byla schopna plně uplatňovat svá práva.

Článek 6

Ustanovení o zachování úrovně ochrany

Žádné ustanovení tohoto rámcového rozhodnutí nesmí být vykládáno tak, že omezuje práva a procesní záruky, které mohou být zaručeny podle Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podle jiných příslušných ustanovení mezinárodního práva nebo podle právních předpisů kterýchkoli členských států a které poskytují vyšší úroveň ochrany, nebo se od těchto práv a procesních záruk odchyluje.

Článek 7

Provádění

Členské státy přijmou opatření nezbytná pro dosažení souladu s tímto rámcovým rozhodnutím nejpozději do¹.

Ve stejné lhůtě sdělí členské státy Radě a Komisi znění předpisů, kterými ve svém vnitrostátním právu provádějí povinnosti, jež pro ně vyplývají z tohoto rámcového rozhodnutí.

Článek 8

Zpráva

Do² předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu, ve které zhodnotí, do jaké míry členské státy přijaly opatření nezbytná k dosažení souladu s tímto rámcovým rozhodnutím, společně s případnými legislativní návrhy.

Článek 9

Vstup v platnost

Toto rámcové rozhodnutí vstupuje v platnost dvacátým dnem po zveřejnění v *Úředním věstníku Evropské unie*.

V Bruselu dne [....]

Za Radu

předseda nebo předsedkyně

¹ 30 měsíců od zveřejnění tohoto rámcového rozhodnutí v *Úředním věstníku Evropské unie*.

² 42 měsíců od zveřejnění tohoto rámcového rozhodnutí v *Úředním věstníku Evropské unie*.

**Návrh
usnesení Rady a vlád
členských států zasedajících v Radě,
kterým se v členských státech podporuje uplatňování práva na tlumočení a překlad při
trestním řízení**

RADA EVROPSKÉ UNIE A VLÁDY
ČLENSKÝCH STÁTŮ ZASEDAJÍCÍCH V RADĚ,

vzhledem k těmto důvodům:

Rámcové rozhodnutí Rady 2009/XXX/SVV o právu na tlumočení a překlad při trestním řízení stanoví určité požadavky týkající se práv osob podezřelých nebo obviněných z trestného činu a osob, které jsou předmětem řízení o výkonu evropského zatýkacího rozkazu, které nerozumí jazyku trestního řízení nebo tímto jazykem nehovoří, na to, aby měly k dispozici tlumočnicka a aby obdržely překlady podstatných dokumentů.

Členským státům by měly být poskytnuty pokyny s cílem podpořit účinné uplatňování těchto práv, a to při plném zachování vnitrostátních rozpočtových postupů,

PŘIJALY TOTO USNESENÍ:

Oblast působnosti a cíle

- (1) Toto usnesení má za cíl podpořit práva stanovená v rámcovém rozhodnutí 2009/XXX/SVV o právu na tlumočení a překlad při trestním řízení.
- (2) Členské státy se vyzývají k tomu, aby na základě zásad stanovených v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod zajistily provádění rámcového rozhodnutí 2009/XXX/SVV a aktivně přitom podporovaly níže uvedená opatření.
- (3) Cílem přijatých opatření by mělo být vytvoření vhodné a účinné praxe ve členských státech pro tlumočení a překlad při trestním řízení. Opatření uvedená níže se použijí i na tlumočení a překlad poskytnuté vykonávajícím členským státem při řízení o výkonu evropského zatýkacího rozkazu.

Opatření

Zastoupení profesionálů

- (4) Zástupci tlumočnických a překladatelských profesí by měli být případně vyzváni k zapojení do praktického provádění níže uvedených opatření a do plnění cílů tohoto usnesení.

Kvalifikace

- (5) Členské státy by měly usilovat o vysokou úroveň kvalifikace pro tlumočníky a překladatele využívané při trestním řízení, aby bylo dosaženo odpovídající úrovně tlumočení a překladu s cílem zajistit spravedlnost řízení. Vedle obecných jazykových schopností by tyto překladatelé a tlumočníci měli disponovat odbornou znalostí právní terminologie.
- (6) Tlumočníci a překladatelé by měli být podporováni v rozvíjení svých profesionálních schopností prostřednictvím trvalého odborného vzdělávání a profesního rozvoje.

- (7) Kvalifikace tlumočnicků a překladatelů využívaných při trestních řízeních by měly být ověřena formálním titulem nebo jiným obdobným důkazem odbornosti, například prostřednictvím akreditace nebo certifikace v dotyčném jazyce.
- (8) Členské státy by měly usilovat o vysokou úroveň kvalifikace pro tlumočníky, kteří tlumočí podezřelým či obviněným osobám s poruchou sluchu.
- (9) Mělo by být ověřeno, že tlumočníci a překladatelé využívaní při trestním řízení jsou morálně bezúhonní lidé.

Odborná příprava

- (10) Aniž je dotčena justiční nezávislost nebo různé justiční organizace v Evropské unii, měly by členské státy podpořit ty, které odpovídají za odbornou přípravu soudců, státních zástupců a justičních zaměstnanců zapojených do trestních řízení, aby věnovaly zvláštní pozornost specifikům komunikace za pomoci tlumočnicka za účelem zajištění účinné a efektivní komunikace.

Registrace

- (11) Členské státy by měly zajistit, aby existoval vnitrostátní registr nebo registry kvalifikovaných tlumočnicků a překladatelů, jejichž služeb je možno využít při trestním řízení.
- (12) Tento registr nebo registry by měly být aktualizovány, aby odrážely mimo jiné úroveň kvalifikace tlumočnicka nebo překladatele, aniž je dotčeno uplatňování pravidel pro ochranu jednotlivců s ohledem na zpracování osobních údajů.
- (13) Členské státy se vybízejí, aby příslušným orgánům jiných členských států umožnily přístup do svých vnitrostátních registrů.

- (14) Zvláštní pozornost by se v této souvislosti měla věnovat usnadnění propojení databází soudních překladatelů a tlumočnicků, které je stanoveno jako cíl v akčním plánu v oblasti evropské e-justice ze dne 27. listopadu 2008.

Využívání služeb registrovaných tlumočnicků a překladatelů

- (15) Členské státy by měly zajistit, aby se v trestním řízení využívalo pokud možno pouze služeb registrovaných tlumočnicků a překladatelů. Služeb neregistrovaného tlumočnicka nebo překladatele by se mělo využít pouze tehdy, není-li využití služeb registrovaného tlumočnicka či překladatele reálně proveditelné. V těchto případech by příslušné orgány měly kvalitě tlumočení či překladu věnovat zvláštní pozornost.

Tlumočení na dálku

- (16) Ve vhodných případech by mohlo být poskytnuto tlumočení na dálku, například s využitím konferenčních telefonních hovorů či zařízení pro videokonference.

Kodex chování a pokyny týkající se osvědčených postupů

- (17) Mělo by být podpořeno přijetí Kodexu chování a pokynů týkajících se osvědčených postupů pro tlumočnický a překladatelský obor. Měly by mimo jiné obsahovat ustanovení o profesionální cti a důvěrnosti.
- (18) Aby bylo zajištěno, že kvalita služeb poskytovaných tlumočnickými a překladateli při trestním řízení se bude stále zlepšovat, měly by si členské státy pravidelně vyměňovat informace o zkušenostech a praxi v této oblasti. Komise se vyzývá, aby organizovala pravidelné konzultace mezi členskými státy a zástupci profesních subjektů zapojených do tlumočení a překladu s cílem usnadnit výměnu zkušeností nastíněnou výše.